

Κλείσιμο των συνόρων και επίδραση στη μετάδοση της COVID-19

Πολλές Ευρωπαϊκές χώρες θέτουν αυστηρούς ταξιδιωτικούς περιορισμούς με το Ηνωμένο Βασίλειο ενώ μερικές κλείνουν εντελώς τα σύνορά τους για να αποτρέψουν τη μετάδοση του νέου, και πιθανώς πιο μεταδοτικού, στελέχους του SARS-CoV-2. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Ιωάννης Ντάνας, Μαρία Γαβριατοπούλου και Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα δεδομένα από τη σχετική δημοσίευση στο έγκριτο περιοδικό Nature (doi: <https://doi.org/10.1038/d41586-020-03605-6>). Σύμφωνα με μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας που συμπεριέλαβε 29 μελέτες, **τα στατιστικά μοντέλα δείχνουν ότι αυστηροί περιορισμοί με κλείσιμο των συνόρων βοήθησαν στη μείωση της μετάδοσης της πανδημίας κατά το πρώτο κύμα την άνοιξη.** Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γενικευμένο lockdown που εφασμόστηκε στην πόλη Wuhan της Κίνας, το οποίο υπολογίζεται ότι απέτρεψε το 80% των λοιμώξεων COVID-19 να μεταδοθούν εκτός της Κίνας. **Ωστόσο, το κλείσιμο των συνόρων δεν είχε ως αποτέλεσμα σημαντικό όφελος από τη στιγμή που ο SARS-CoV-2 μεταδόθηκε σε σχεδόν όλες τις χώρες του πλανήτη.** Επιπλέον, τα οφέλη από το κλείσιμο των συνόρων ήταν βραχυπρόθεσμα όταν δεν συνδυάστηκαν με άλλα μέτρα αποτροπής της μετάδοσης της COVID-19 όπως διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων για COVID-19, ιχνηλάτηση επαφών και καραντίνα με σκοπό την πρόληψη της τοπικής μετάδοσης. Πριν την πανδημία COVID-19, οι περισσότερες χώρες δεν είχαν επιβάλει ποτέ διασυνοριακούς περιορισμούς μετακίνησης παρά μόνο σε συγκεκριμένες χώρες οι οποίες είχαν συρροές κρουσμάτων μολυσματικών νόσων. Σε πολλές περιπτώσεις έχει θεωρηθεί ότι το κλείσιμο των συνόρων θα ήταν αναποτελεσματικό, όπως στην περίπτωση της γρίπης, που σε πολλές περιπτώσεις παραμένει ασυμπτωματική και μη ανιχνεύσιμη και επομένως η ισορροπία κόστους/οφέλους δεν δικαιολογούσε κλείσιμο των συνόρων. Επιπλέον, υπήρχαν και ηθικά θέματα ως προς τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για ελεύθερη μετακίνηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την διακήρυξη της πανδημίας COVID-19 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας προέβη σε συστάσεις υπερ ανοικτών συνόρων μεταξύ των χωρών. Ωστόσο, πολλές χώρες επέβαλαν ταξιδιωτικούς περιορισμούς ενώ ορισμένες έκλεισαν τελείως τα σύνορά τους και τις μετακινήσεις προς και από ξένες χώρες με αποτέλεσμα μια πτώση των διεθνών ταξιδιών που συνεχίζει έως και σήμερα. Σύμφωνα με τον επιδημιολόγο και δικηγόρο διεθνούς δικαίου στο Πανεπιστήμιο Γιορκ του Καναδά Στίβεν Χοφμαν, οι διασυνοριακοί περιορισμοί κοστίζουν στην παγκόσμια οικονομία 400 δισεκατομμύρια δολάρια μηνιαίως. Σύμφωνα με τα επιδημιολογικά μοντέλα, οι διεθνείς ταξιδιώτες σχετίζονταν με περισσότερο από το 10% των κρουσμάτων COVID-19 σε 102 χώρες ανά τον κόσμο το μήνα Μάιο 2020. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό είχε μειωθεί σημαντικά μέχρι το μήνα Σεπτέμβριο 2020. Επομένως, σύμφωνα με τον Mark Jit, επιδημιολόγο που μελετά μοντέλα λοιμωδών νόσων στο London School Υγιεινής και Τροπικής Ιατρικής, **οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί πλέον έχουν νόημα μόνο στην περίπτωση χωρών με υψηλή ροή ταξιδιωτών και στενούς εμπορικούς δεσμούς ή στην περίπτωση χωρών με χαμηλό επιδημιολογικό φορτίο COVID-19 που θέτουν ταξιδιωτικούς περιορισμούς σε χώρες με υψηλό ιικό φορτίο SARS-CoV-2.** Σε κάθε περίπτωση, είναι αναγκαία η διενέργεια επιδημιολογικών μελετών παρατήρησης ώστε να εξακριβωθεί υπό ποιες συνθήκες η ισορροπία κόστους/οφέλους δικαιολογεί την εφαρμογή αυστηρών διασυνοριακών περιορισμών μετακίνησης.